

Tractament del català i les altres llengües

Joan Lladonet i Escales

Ales propostes per al debat sobre l'aprenentatge de llengües, que ha posat a debat el MEC, es manifesta que s'ha d'impulsar la incorporació d'una llengua estrangera al cicle 3-6 anys d'educació infantil. Aquest és un fet que promou la societat actual, i, per això, ja són unes quantes les escoles que han posat en marxa l'ensenyament de la llengua estrangera. La qüestió que no analitza la proposta és el fet de les comunitats autònomes que tenen llengua territorial pròpia, a més de l'oficial de l'Estat, encara que diu que es farà d'acord amb el Projecte Lingüístic de cada centre. La proposta d'actuació del MEC, per tant, no incideix en el com s'ha de fer aquesta incorporació, ni quin ha de ser el tractament de les dues llengües oficials, i, per tant es pot caure en el perill de posar llengües dins l'escola, que s'adquireixi la fama d'aquest fet i que l'alumnat no en tregui el profit necessari o que la llengua pròpia del territori en surti, una vegada més, perjudicada. Per tant, aquest seria el meu primer intent d'anàlisi i aproximació a aquesta qüestió, i el motiu d'aquest escrit.

En principi, he de dir que la llengua estrangera es pot introduir sempre que tinguem clar com s'ha de fer la introducció de les altres dues llengües, encara que això redundi en perjudici d'una possible quarta llengua que poden tenir com a materna els i les nostres alumnes, i és el que intentaré raonar. Es pot fer aquesta incorporació, si es fa d'acord amb el projecte lingüístic i aquest especifica el mateix que indica la Llei de Normalització Lingüística i també el Decret de Mínims, que la llengua catalana és la llengua vehicular del centre i que els i les

alumnes han d'acabar l'ensenyament obligatori amb un bon domini de les habilitats lingüístiques del català i del castellà: escoltar i entendre, parlar, llegir i escriure. Si es deixa que els tècnics, pedagogs i especialistes en didàctica de l'escola, que són els i les mestres, estudiïn i apliquin els sistemes necessaris perquè es compleixi el que diu la llei i no hi ha interferències de polítics que són ignorants en aquestes tècniques; ni les escoles se sotmeten a la influència de persones que no pensen ni fan ús de la raó; ni a la de persones que utilitzen els mitjans de comunicació per aconseguir uns propòsits funests per a les llengües que no són la llengua única; si, en canvi, es deixa en mans de la tan pregonada autonomia dels centres i en els coneixements del personal docent, així s'aconseguirà un sistema d'ensenyament i tractament de llengües a l'escola que donarà com a fruit un millor aprenentatge de les quatre llengües que es vol que s'aprenuin al nostre país durant l'ensenyament obligatori. I d'això serà del

que parlarem a partir d'aquests moments.

"...l'escola s'ha d'organitzar al voltant de la llengua pròpia del territori, la llengua catalana, que ha de ser la primera llengua que s'ensenyi i la llengua en la qual es vehicula també la lectura i l'escriptura..."

Perquè es faci un correcte aprenentatge durant l'etapa de l'ensenyament secundari obligatori, s'ha de començar ensenyant la llengua vehicular, la catalana, que és una llengua que s'ha comprovat que avui a la majoria del territori de la Comunitat, els no catalanoparlants no l'aprenen si no és a l'escola. Tots sabem que els catalanoparlants i els no catalanoparlants, encara que procedixin dels països més recòndits, aprenen el

castellà encara que no vagin a l'escola, cosa que no passa amb el català. Per tant, l'escola s'ha d'organitzar al voltant de la llengua pròpia del territori, la llengua catalana, que ha de ser la primera llengua que s'ensenyi i la llengua en la qual es vehicula també la lectura i l'escriptura, per un fet molt senzill, perquè s'ha comprovat científicament i a través de l'observació i l'experimentació que l'alumnat que aprèn a llegir i escriure en català, automàticament en sap en castellà, cosa que no ocorre si es fa a l'inrevés. Per tant, és una decisió d'eficàcia i de compliment de la legalitat. No es pot estar sotmesos als fluxos resistents dels qui han cregut erròniament durant dècades, el que havien escampat personatges que volien anihilar tota llengua que no fos la castellana.

Per tant, a l'etapa de 3-6 anys s'ha de fer l'ensenyament de i en llengua catalana; s'utilitzarà per part de l'alumnat la seva llengua de comunicació, mentre transcorre una etapa de transició cap al coneixement del català. D'aquesta manera, la comprensió per als infants que no en sabien gens,

durarà uns quants mesos, i, en finalitzar el primer any, ja començarà l'expressió. Es pot anar introduint l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura simultàniament i en català, tot utilitzant el mètode de lectura que cregui més convenient el professorat, sempre que s'hagi superat el sil·làbic, que és memorístic i no treballa la comprensió. En acabar aquesta etapa s'haurà entrat en ple procés de l'aprenentatge de la lectoescriptura i l'alumnat alternarà la utilització del castellà o la d'una altra llengua, el castellà i el català, segons la seva llengua materna i segons l'ús que faci fora de l'escola. També s'haurà introduït la llengua estrangera, a partir d'un enfocament comunicatiu i a partir de situacions de la vida quotidiana dels i de les alumnes.

Durant el primer cicle de l'educació primària s'acabaria l'aprenentatge de la lectoescriptura en català, que, una vegada aconseguit es comprovaria que també s'havia fet simultàniament l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura en castellà. És així de fàcil i de senzill. D'aquesta manera s'aconseguiria que els i les alumnes

catalanoparlants parlassin en català en situacions espontànies i els no catalanoparlants parlarien normalment en castellà. Però quan fossin requerits per la situació de la classe a parlar en una altra llengua, sabrien parlar en la llengua menys habitual. Els catalanoparlants, per la influència ambiental (televisió, ràdio, botigues, carrer, etc.) parlarien amb més facilitat el castellà que no els no catalanoparlants el català. Se seguiria introduint la llengua estrangera a nivell de situacions comunicatives bàsiques i es farien pràctiques d'expressió i comprensió bàsicament.

"...el castellà durant tots aquests cursos seria suficient ensenyar-lo com a assignatura, i només els aspectes propis de la llengua i que no s'haguessin ensenyat en català."

A la resta dels quatre cursos de l'educació primària i dels quatre de secundària, s'hauria d'analitzar i posar en marxa el tractament de llengües que s'hauria de fer, també d'una manera racional i ben estudiada i amb molta coordinació per part dels especialistes en la qüestió, mestres de llengua, i la resta de professorat de tot l'àmbit escolar. El tractament de llengües s'hauria de fer a partir d'un estudi d'allò que significa ensenyament d'una llengua, i així com no s'ha hagut de repetir l'ensenyament de la lectura en cada una de les llengües, també s'hauria de mirar quins ensenyaments no és necessari repetir en totes les

llengües que s'ensenyin, és allò que alguns anomenen, crec que equivocadament, currículum integrat, i sobre aquest tema ja hi vaig opinar suficientment en un article publicat a aquesta revista: *El currículum integrat, una errada de les autoritats educatives*, a la revista núm. 108 de maig-juny de 2002, en el qual intentava demostrar que l'aplicació com es volia fer perjudicava l'aprenentatge de la llengua catalana.

El tractament de llengües significa que durant els cursos restants de l'educació primària i tota la secundària s'haurien d'impartir en català totes o la majoria d'assignatures. Explicarem per què. Perquè aquesta és l'única manera de complir el que especifica la legalitat vigent. Només així s'aconsegueix l'aprenentatge del català, i encara no s'arriba al nivell C, que ara es vol regalar si no s'ha fet ja, però sí s'aconsegueix un bon nivell B per a tot l'alumnat. L'aprenentatge del català seria complet, des del punt de vista de les habilitats i el seu perfeccionament a través dels coneixements

fonètics, ortogràfics, morfosintàctics, lèxics, etc. i les seves aplicacions corresponents. En canvi, el castellà durant tots aquests cursos seria suficient ensenyar-lo com a assignatura, i només els aspectes propis de la llengua i que no s'haguessin ensenyat en català. Per exemple, si s'ha ensenyat a fer les cartes en català, a la classe de castellà es podria fer una activitat d'escriure una carta en aquesta llengua, però ja no és necessari ensenyar-ho, a no ser que hi hagi alguna diferència, com posar coma després de la salutació en català i posar dos punts si és en castellà.

La primera llengua estrangera seguiria el camí de l'enfocament comunicatiu, i si es creia convenient i es tenien possibilitats es podria fer alguna assignatura en aquesta llengua, a fi que en acabar l'ensenyament secundari obligatori, s'hagués aconseguit un bon nivell A, que permet visitar qualsevol país on s'empri i entendre's en aquella llengua.

La segona llengua estrangera s'ensenyaria durant l'educació secundària i s'utilitzaria el mateix

enfocament. D'aquesta manera s'aconseguiria arribar també quasi al nivell A de la primera. Després només mancava practicar les llengües fora de l'escola per acabar-les d'adquirir.

Per tant, benvingudes les propostes sobre tractament de llengües que proposa el Govern actual, però és necessari que es faci un bon tractament didàctic perquè s'aconsegueixi un bon ensenyament i també és necessari que hi hagi pressupost per pagar la formació i contractació de professorat que tenguin un bon domini de les llengües estrangeres a ensenyar i un bon domini de la llengua pròpia del territori, la llengua catalana.

Si no es fa d'una manera semblant a aquesta, si se segueix amb el 50%, si se segueix dividint l'alumnat per qüestió de llengua, amb el fals argument de la lliure elecció, la introducció d'una llengua estrangera al 2n cicle d'educació infantil serà totalment perjudicial a l'aprenentatge de la llengua catalana, i, per tant, no es pot introduir aquesta llengua a l'ensenyament. ■

Viatja des de mallorca a qualsevol
part del món amb

GRUPAVA Viatges
Tramuntana
BAL 078

Si tens clar que la vida és el resultat de les teves decisions
és que tens clar que la decisió de les teves vacances es troba a

WWW.VTRAMUNTANA.COM

(I per esser del STEI-i podreu gaudir d'un **10%** de descompte als productes tramuntana)

C/ 31 DE DESEMBRE, n° 7, 1r 1ª - PALMA / TEL.- 971 204 502